

FÖRETAGSEKONOMISKA INSTITUTIONENS RIKTLINJER FÖR FORSKARUTBILDNINGEN

Behandlat i Forskarutbildningsnämnden 2002-05-27 senast reviderat 2015-11-12.

Beslutat i Institutionsstyrelsen 2015-11-26

I detta dokument redogörs för de specifika förutsättningar som gäller för forskarutbildningen vid Företagsekonomiska institutionen, Lunds universitet. Avsikten är att dokumentet skall uppdateras efterhand som institutionens riktlinjer förändras. Det kompletterar de anvisningar som finns i Föreskrifter för forskarutbildningen vid Ekonomihögskolan, Lunds universitet, från 2011-02-17 samt kap 5, 6 och 7 i Högskoleförordningen. För regler avseende kostnadsersättningar, avräkning m.m. hänvisas till "Ersättning och bidrag till handledare och doktorander för aktiviteter vid forskarutbildningen" fastställd av Forskarutbildningsnämnden 2002-02-06, reviderad 2013-04-10. Poängangivelser är i högskolepoäng (hp), där 1,5 hp motsvarar 1 poäng enligt tidigare ordning.

Utbildningens mål

Forskarutbildningens mål är skapa en internationellt konkurrenskraftig doktorsexamen och att därmed förbereda forskarstuderande för avancerade arbetsuppgifter av forskningskaraktär på universitet, förvaltning och i näringsliv, samt att bidra till kunskapsutvecklingen i samhället. Utbildningen skall ge en fördjupad kunskap i ämnets centrala delar och speciellt inom det delområde som doktorandens avhandlingsarbete behandlar. Den skall också ge doktoranden fördjupade kunskaper inom olika för ämnet relevanta vetenskapliga metoder och angreppssätt.

Villkor för behörighet och antagning

Antagning sker löpande under året. Tidpunkt för antagning offentliggörs i god tid på institutionens hemsidor.

Behörig att antas är den som uppfyller kraven på grundläggande behörighet samt har avslutat minst 90 hp i ett för forskarutbildningen relevant ämne och ett självständigt arbete, relevant för forskarutbildningsämnet, motsvarande minst 15 hp. Särskild behörighet har också den som på något annat sätt inom eller utom landet förvärvat i huvudsak motsvarande kunskaper.

Den sökande skall styrka sin behörighet med hjälp av erforderliga dokument. Vidare krävs att den sökande inlämnar en forskningsplan där en idé till avhandlingsämne presenteras. För att bli antagen måste det vid institutionen finnas potentiella handledare med ämneskompetens inom det avhandlingsämne som presenterats.

En plan som visar hur studierna skall finansieras måste också föreligga. Finansiering måste föreligga via doktorandtjänst, forskningsanslag, stipendier eller motsvarande medel som kan trygga doktorandens försörjning. Beslut om antagning tas av institutionens prefekt

tillsammans med studierektor för forskarutbildningen och i samråd med FFUN. Vid behov kan sakkunnigutlåtande inhämtas från andra relevanta medarbetare inom institutionen som är speciellt insatta i det ämne som den sökande avser att belysa i sin avhandling.

Krav på individuell studieplan

Alla doktorander som är antagna till institutionens forskarutbildning är skyldiga att skriva en individuell studieplan som lämnas till studierektor eller administratör för forskarutbildningen. Det är doktorandens och handledarens gemensamma ansvar att se till så att doktoranden alltid har en aktuell och uppdaterad studieplan. Studieplanen är ett viktigt underlag för att bedöma doktorandens prestationer och framsteg.

Utbildningens uppläggning

Två utbildningsalternativ finns: Dels en tvåårig utbildning för att erhålla licentiatexamen, dels en fyraårig utbildning för att erhålla doktorsexamen. Licentiatutbildningen består av kurser (45 hp) och en licentiatavhandling (75 hp). Doktorsutbildningen består av en kursdel (90 hp) och en doktorsavhandling (150 hp).

Kursdel

Nedanstående tabell summerar kursdelens struktur för de båda examina

Kurs	Doktor	Licentiat
Metodintroduktion 15 hp	Obligatorisk	Obligatorisk
Kvalitativ metod 7,5 hp	Obligatorisk	Obligatorisk
Kvantitativ metod 7,5 hp	Obligatorisk	Obligatorisk
Vetenskapsteori 7,5 hp	Obligatorisk	
Teorikurs i företagsekonomi 7,5 hp	Obligatorisk	
Summa obligatoriska kurser	45 hp	30 hp
Valfria kurser	45 hp varav högst 15 hp läskurser	15 hp varav högst 7,5 hp läskurser
Totalt	90 hp	45 hp

Möjlighet finns att tillgodoräkna magisterkurser som har koppling till doktorandens avhandlingsområde upp till 15 hp inom forskarutbildningen. Magisteruppsats ingår normalt som behörighetskrav och kan inte tillgodoräknas inom forskarutbildningens ram. Det gäller även doktorander som inte åberopat sin magisterexamen vid ansökan till forskarutbildningen. Handledare beslutar i samråd med forskarutbildningens studierektor om tillgodoräknande av magisterkurser.

Kurser kan tas såväl inom som utom institutionen. För tillgodoräknande av kurs tagen vid annan institution krävs godkännande av handledare i samråd med studierektor för forskarutbildningen. I tveksamma fall eller vid oenighet mellan studierektor och handledare ska kursen godkännas av FFUN. Ansökan om att få tillgodoräkna sig kurser på annan institution ska göras gemensamt av handledare och doktorand.

Läskurser kan motsvara 3–7,5 hp. De bör väl spegla flera aspekter/teorier inom ett ämnesområde och kvalitetsmässigt ligga betydligt över magisternivån. Den som åtar sig att ge en läskurs förbinder sig samtidigt att kunna ge kursen under en period av minst tre år. Läskurs kan även i begränsad omfattning innehålla seminarier och diskussionstillfällen.

Kursbeskrivning för samtliga aktuella doktorandkurser skall finnas tillgängliga för doktoranderna bl.a. via institutionens hemsidor. Samtliga doktorandkurser som ges vid företagsekonomiska institutionen skall godkännas av FFUN innan beslut fattas av institutionsstyrelsen.

Seminarier i samband med avhandlingsarbetet

Under forskarstudierna skall doktoranden presentera avhandlingsarbetet på åtminstone två obligatoriska interna seminarier – ett research proposal och ett slutseminarium. Ifall doktoranden väljer att ta både en licentiat- och en doktorsexamen krävs ett slutseminarium för varje avhandling. Utöver detta, och framförallt för doktorander som väljer att inte lägga fram en licentiatavhandling, finns också möjligheten att ha ett icke obligatoriskt mellan-seminarium. Manus skall för research proposal seminarium finnas tillgängligt minst en vecka i förväg och för övriga seminarier minst två veckor i förväg på institutionens hemsida. I övrigt gäller följande för respektive seminarium:

Research proposal:

- Skall ligga tidigt i utbildningen. Helst under det första utbildningsåret.
- Som underlag skall finnas en projektbeskrivning för avhandlingsarbetet som inkluderar teoretiska och metodologiska utgångspunkter, problembeskrivning, syftesprecisering, förväntat resultat och tidsplan. Planen bör vara i sådant skick att den kan sändas som ansökan till forskningsråd o.d.
- Minst två opponenter skall finnas, varav minst en disputerad.
- Seminariet har att ta ställning till om ämnet är relevant, forskningsbart och tillräckligt väl beskrivet. Opponenterna beslutar i samråd med handledare om att godkänna seminarierapporten. Bedöms det som inte rimligt får nytt seminarium hållas.

Slutseminarium för doktorsavhandling

- Seminariet äger rum i slutskedet av utbildningen.
- Som underlag skall finnas ett färdigt och sammanhängande manus som utgör doktorandens förslag på doktorsavhandling.
- Minst två opponenter skall finnas varav minst en docentkompetent.
- Seminariet utgör institutionens interna kvalitetsgranskning av doktorsavhandlingar. Opponenterna beslutar i samråd med handledare om att godkänna manuset. Bedöms det att avhandlingsförslaget har avgörande brister får nytt slutseminarium hållas.

Slutseminarium för licentiatavhandling

- Seminariet äger rum i slutet av doktorandens arbete med licentiatavhandling.
- Som underlag skall finnas ett färdigt och sammanhängande manus som utgör doktorandens förslag på licentiatavhandling.
- Minst två opponenter skall finnas, varav minst en disputerad.

- Opponenterna beslutar i samråd med handledare om att godkänna manuset. Bedöms det att avhandlingsförslaget har avgörande brister får nytt slutseminarium hållas.

Mellanseminarium

- Det finns möjlighet att hålla ett mellanseminarium när doktoranden har kommit så långt att doktorsavhandlingens struktur och väsentliga delar av dess innehåll är färdigt. Oftast innebär det att doktorander har cirka 1–1½ års arbete kvar.
- Det finns inga formella regler för opponenter vid mellanseminarium. Men en rekommendation är minst två opponenter, varav minst en disputerad, helst docentkompetent.
- Seminariet är frivilligt och ingen formell bedömning av manuset kvalitet görs. Däremot bör seminariet resultera i tydliga rekommendationer till doktoranden avseende vad som återstår att göra innan avhandlingen kan förväntas vara tillräckligt färdig för att presenteras på ett slutseminarium.

Handledning

Varje doktorand skall ha en handledarkommitté som består av 2–3 medlemmar. Redan vid antagningen eller kort därefter skall det utses både en huvudhandledare och en biträdande handledare. Doktoranden ansöker, efter konsultation med studierektorn, om vem som skall utses. Handledarkommittén skall godkännas av FFUN innan beslut fattas av prefekten. Huvudhandledare måste vara minst docentkompetent samt normalt anställd vid Företags-ekonomiska institutionen. Övriga medlemmar kan väljas bland alla disputerade vid institutionen eller, när specialkompetens krävs för arbetet, bland disputerade på andra institutioner. Kommittén arbetar sedan efter riktlinjer som anges i doktorandens studieplan fram till dess att avhandlingen är färdig. I vissa fall kan det godtas att huvudhandledaren är anställd vid annan institution. Detta dock främst om anställningskravet skulle inverka negativt på doktorandens förutsättningar att bli färdig med sin avhandling inom utsatt tidsram. Om undantag från kravet på anställning vid institutionen skall kunna medges krävs att den föreslagna huvudhandledaren har anknytning till företagsekonomiska institutionen och möjlighet att upprätthålla en kontinuerlig och nära kontakt med doktoranden. Om dispens beviljas krävs att doktoranden har minst en biträdande handledare som är anställd vid institutionen.

Uppföljning av doktorandens framsteg under utbildningstiden

I huvudsak är det handledarkommittén som ansvarar för att följa upp doktorandens framsteg vid forskarutbildningen, tillse att den individuella studieplanen följs, samt ge doktoranden det stöd som krävs under utbildningstiden. Härutöver tjänar också de obligatoriska seminarierna som en viktig del i uppföljningen. Det är dessutom studierektors ansvar att regelbundet följa upp hur väl doktoranden lyckats med att komma in i sin utbildning. Uppföljningen består främst i att kontrollera huruvida det obligatoriska RP-seminariet har klarats av samt doktorandens prestationer på kurser. Vid behov bör också samtal ske med doktoranden och dennas handledare.

Slutlig examination

För doktorexamen gäller att avhandlingen i samband med disputation skall granskas av en betygsnämnd som normalt består av tre ledamöter med lägst docentkompetens. Av dessa får högst en vara verksam vid den institution där disputationen äger rum och högst en av de övriga två kan tillhöra Lunds universitet. Minst en ledamot ska vara professor. Om handledarna bedömer att det med tanke på avhandlingens karaktär är motiverat att ha fem ledamöter i betygsnämnden (t ex en avhandling med stor ämnesmässig bredd), är detta också tillåtet. Då gäller högst två ledamöter från den egna institutionen, högst två av de övriga från Lunds universitet. Fakultetsopponenten ska komma från ett annat lärosäte än Lunds universitet.

Licentiatavhandlingar skall granskas av en opponent och en betygsnämnd bestående av tre ledamöter som har minst docentkompetens. Minst en ledamot ska vara professor. Fakultetsopponenten ska komma från ett annat lärosäte än Lunds universitet.

Senast fem veckor före disputation utser dekanus, på förslag av berörd institution, fakultetsopponent, ledamöter i betygsnämnd samt ordförande vid disputationer. Innan förslaget lämnas till dekanus skall det godkännas av FFUN, godkännas av institutionsstyrelsen samt undertecknas av prefekten.

För regler och riktlinjer avseende licentiatseminarium och disputation hänvisas i övrigt till Ekonomihögskolans gemensamma föreskrifter för forskarutbildningen vid Ekonomihögskolan.

Lönesättning

Det är i första hand prefekten som ansvarar för lönesättning av doktorander som har doktorandtjänst eller annan tjänstgöring vid Företagsekonomiska institutionen. Som grundprincip gäller att doktorand erhåller lönehöjning för var och en av följande etapper i forskarutbildningen:

- 60 erhållna hp
- 120 erhållna hp eller licentiatexamen
- 180 erhållna hp

Ansökan om lönehöjning skall inges till fakultetsstyrelsen av den enskilde genom insändande av intyg från prefekten. Praktiskt kan detta lösas genom att doktoranden erhåller ett intyg från handledaren med en skattning av hur många poäng doktoranden har uppnått i sin doktorandutbildning (uppdelat i kurser och avhandlingsarbete). Detta intyg lämnas sedan till prefekten som stämmer av mot den individuella studieplanen, tillstyrker och skickar vidare till Ekonomihögskolans kansli.

Lönehöjningen gäller fr.o.m. närmast påföljande månad efter det att etappen uppnåtts, dock tidigast fr.o.m. sex månader före det ansökan inkommit till områdeskansliet.

Doktoranders möjligheter att undervisa och få pedagogisk utbildning

Generellt sett är det viktigt att institutionens nya medarbetare löpande skolas in i de olika verksamheterna. Här är undervisning en stor del. Institutionen ser positivt på att doktorander deltar i undervisning i begränsad omfattning och på ett sådant sätt att inte avhandlingsarbetet försummas. Den övre gränsen för vad som tillåts i form av undervisning och annat institutionsarbete är satt till 20 % av heltidstjänstgöring. För den som har doktorandtjänst gäller att tid som läggs ner på institutionsarbete sedermera avräknas genom att doktorandtjänsten förlängs i motsvarande grad upp till dess att ovan nämnd maxgräns nås.

Institutionen eftersträvar att ge doktorander möjlighet till pedagogisk utbildning under forskarutbildningstiden, om doktoranden är aktiv inom institutionens undervisning. Detta gäller under förutsättning att doktoranden själv framställer önskemål om sådan utbildning. Vilken typ utav pedagogisk utbildning som är lämplig bestäms i samråd mellan doktorand, handledare och institutionsledning.

Pedagogisk utbildning kan tillgodoräknas med maximalt 7,5 hp inom ramen för forskarutbildningens kurser.

Policy avseende tillgång till arbetsplats, kontorsutrustning, m.m.

- Samtliga antagna och aktiva doktorander (minst 50 % aktivitetsnivå och med aktuell studieplan) har om det är motiverat med tanke på doktorandens arbetsförhållanden rätt till e-postadress samt användaridentitet för att använda företagsekonomiska institutionens server.
- Dessutom har man rätt att få 100 personliga visitkort enligt den modell som används vid institutionen.
- Aktiva doktorander med minst 50 % aktivitetsgrad och speciellt behov av arbetsplats skall kunna erbjudas delad plats i arbetsrum utrustat med telefon och dator, nycklar och passerkort samt eget postfack. För att detta skall kunna erbjudas krävs dock regelbunden närvaro vid arbetsplatsen motsvarande minst 50 % av hel arbetsvecka.
- Doktorander med lägre än 50 % aktivitetsgrad kan erbjudas motsvarande om deras studier kombineras med annan tjänstgöring som är relevant för institutionen.